

Izveštaj Generalnog sekretara o Misiji privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu

I. Uvod i prioriteti Misije

1. Ovaj izveštaj se podnosi shodno Rezoluciji Saveta bezbednosti [1244 \(1999\)](#), kojom je Savet odlučio da uspostavi Misiju privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) i na osnovu koje se od mene zahteva da u redovnim intervalima podnosim izveštaje o sprovođenju mandata. Ovaj izveštaj obuhvata aktivnosti UNMIK-a i sa njima povezana dešavanja u periodu od 16. oktobra 2018. do 15. januara 2019.
2. Prioriteti Misije ostaju unapređenje bezbednosti, stabilnosti i poštovanja ljudskih prava na Kosovu i u regionu. U daljem ostvarivanju svojih ciljeva, UNMIK nastavlja svoje konstruktivno angažovanje sa Prištinom i Beogradom, sa svim zajednicama na Kosovu i sa regionalnim i međunarodnim akterima. Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) i Kosovske snage (KFOR) nastavljaju da izvršavaju svoje uloge u okviru Rezolucije [1244 \(1999\)](#) Saveta bezbednosti. Misija Evropske unije za vladavinu prava (EULEKS) i dalje je prisutna na Kosovu u skladu sa predsedničkim saopštenjem Saveta bezbednosti od 26. novembra 2008. ([S/PRST/2008/44](#)) i mojim izveštajem od 24. novembra 2008. godine ([S/2008/692](#)). Agencije, fondovi i programi Ujedinjenih nacija blisko saraduju sa Misijom.

II. Ključna politička i bezbednosna dešavanja

3. Tokom ovog izveštajnog perioda, tenzije između Beograda i Prištine nastavile su da rastu i da utiču na izgled za produktivni dijalog. Dana 6. novembra, Vlada Kosova uvela je porez od deset odsto na robu iz Srbije i iz Bosne i Hercegovine, navodeći kao glavni razlog ove odluke “upornost Beograda da oslabi međunarodni položaj Kosova”. Dana 21. novembra, dan nakon neuspelog glasanja u generalnoj skupštini INTERPOL-a za prijem Kosova u članstvo, Vlada Kosova podigla je porez na uvoz robe iz Srbije i Bosne i Hercegovine na 100 odsto i zabranila ulaz na Kosovo za svu robu sa oznakom “UNMIK Kosovo” i “Kosovo i Metohija”. Premijer Kosova, Ramuš Haradinaj, je objasnio da su ove mere odgovor na “dugogodišnju kampanju Beograda čiji je cilj da ugrozi nastojanja Kosova da pristupi međunarodnim organizacijama”. Dana 28. decembra, Vlada Kosova je najavila da će tarife od 100 odsto važiti i za robu međunarodnih brendova proizvedenu u Srbiji i Bosni i Hercegovini, koja je prethodno bila izuzeta.
4. Kao odgovor na povećanje poreza na uvoz Vlade Kosova, gradonačelnici četiri većinske srpske opštine na severu Kosova najavili su svoje ostavke, 27. novembra, kao i da će njihove skupštine opština prekinuti zvaničnu komunikaciju sa organima u Prištini. Glavna politička stranka kosovskih Srba, Srpska lista, koja od marta 2018. ne učestvuje na zvaničnim zasedanjima vlade i Skupštine Kosova, organizovala je najmanje 15 protesta u Severnoj Mitrovici, na kojima je ponekad bilo i do 7500 ljudi. Predsednik Srbije, Aleksandar Vučić, ocenio je odluku Prištine kao kršenje Sporazuma o slobodnoj trgovini u centralnoj Evropi (CEFTA) i naglasio da će

Beograd nastaviti svoje učešće u dijalogu Beograda i Prištine uz posredovanje EU samo ukoliko Priština ukine porez na uvoz. Krajem novembra, Premijer Srbije i Ministar za spoljnu trgovinu i ekonomske odnose Bosne i Hercegovine zatražili su zajedničke konsultacije u Zajedničkom komitetu Cefte o trgovinskim merama koje je uvela Vlada Kosova. Konsultacije nisu bile zakazane do kraja perioda koji je obuhvaćen ovim izveštajem. Usred povišene retorike i tenzija, sastanak Zajedničkog komiteta Cefte, održan 6. decembra u Prištini, nije mogao da bude zaključen jer su delegacije Prištine i Tirane napustile sastanak nakon jedne sporne izjave predstavnika Beograda. UNMIK je izrazio spremnost da učestvuje u budućim konsultacijama predviđenim u Zajedničkom komitetu Cefte o pitanjima u vezi sa dažbinama, s ciljem da pomogne konstruktivnom dijalogu u tom okviru.

5. Međunarodni akteri su pozvali Vladu Kosova da ukine ove trgovinske mere. Moj specijalni predstavnik je izdao dva saopštenja u kojima izražava zabrinutost zbog uticaja uvoznih dažbina na stanovnike Kosova, naglasivši da je imperativ da se održe mir, bezbednost i stabilnost. Dana 21. novembra, visoka predstavica Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost/potpredsednica Evropske komisije, Federika Mogerini, izjavila je da je jasno da su ove poreske mere nepoštovanje Cefte i duha Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i Kosova. Visoki zvaničnici Evropske unije, među kojima i visoki predstavnik i komesar za dobrosusedske odnose i pregovore o proširenju EU, Johanes Han, preduzeli su intenzivne diplomatske aktivnosti kako bi podstakli dijalog Beograda i Prištine, s naglaskom na rešavanje trgovinskih pitanja. Ostali međunarodni akteri su takođe pozvali Kosovo da ukine takse. Premijer Kosova je, međutim, insistirao da trgovinska pitanja budu razmatrana sa Beogradom zajedno sa ostalim pitanjima koja su na dnevnom redu dijaloga pod okriljem EU, kao i da će mere biti ukinute onda kad Srbija bude priznala Kosovo.
6. Usred napete atmosfere, 14. decembra, Skupština Kosova je usvojila zakon o kosovskim snagama bezbednosti, zakon o službi u kosovskim snagama bezbednosti i zakon o ministarstvu odbrane. Ovi novi zakoni, koje je Predsednik Kosova proglasio 28. decembra, predviđaju suštinske promene mandata, uloge i brojanog stanja kosovskih snaga bezbednosti, koje će vremenom biti sprovedene. U izjavi datoj nakon usvajanja ovih zakona, Vlada Kosova je ukazala na pravo Kosova da ima “vojsku, multietničke i profesionalne snage, prema najvišim standardima NATO-a”. U saopštenju Srpske liste, od 15. decembra, navodi se da kosovski Srbi vide nameravanu tranziciju kosovskih snaga bezbednosti kao pretnju. Srpske vlasti su osudile usvajanje ovih zakona, okarakterisavši ih kao čin “političke agresije” prema Srbiji i kršenje Rezolucije Saveta bezbednosti 1244 (1999). Takođe su pozvale KFOR da ne dozvoli delovanje bilo kakve “kosovske vojske” na teritoriji Kosova. Predsednik Vučić je izjavio da će Beograd odgovoriti na svaki pokušaj da se kosovske snage bezbednosti i teško naoružane vojne jedinice pod kontrolom Prištine pošalju u četiri većinski srpske opštine na severu Kosova. Na zahtev Srbije, Savet bezbednosti je 17. decembra sazvaio sednicu povodom situacije na Kosovu.
7. Na dan kad je Skupština Kosova usvojila zakonske propise o kosovskim snagama bezbednosti,

Generalni sekretar Severnoatlanskog saveza (NATO), uz konstataciju da je tranzicija kosovskih snaga bezbednosti u principu pitanje o kojem Kosovo treba da odlučuje, izrazio je žaljenje zbog te odluke, ocenivši da je donesena “u pogrešno vreme” i uprkos zabrinutosti koju je NATO prethodno izrazio. Dodao je i da takva odluka iziskuje preispitivanje angažovanja NATO-a sa kosovskim bezbednosnim snagama. Takođe je ukazao i na dalju posvećenost NATO-a, preko KFOR-a, sigurnom i bezbednom okruženju na Kosovu. Portparol Evropske službe za spoljne poslove (EEAS) izjavio je tog istog dana da bi mandat kosovskih snaga bezbednosti trebalo menjati jedino kroz inkluzivan i postepen proces u skladu sa kosovskim ustavom, dodavši da Evropska unija očekuje od Kosova da nastavi da se pridržava svojih obaveza iz “Prvog sporazuma o načelima normalizacije odnosa”, postignutog aprila 2013, kao i dogovora iz tog sporazuma o pitanjima bezbednosti. Ja sam, u svom saopštenju tog istog dana, naglasio da Rezolucija Saveta bezbednosti 1244 (1999) pruža jedini pravni okvir za prisustvo međunarodnih snaga bezbednosti - KFOR-a, kojem je poverena odgovornost pružanja sigurnog i bezbednog okruženja na Kosovu i da bi svako ograničavanje KFOR-a u izvršenju njegovih bezbednosnih dužnosti bilo protivno toj rezoluciji. Moj specijalni predstavnik je sličnu izjavu dao u Prištini.

8. U međuvremenu su nastavljeni naponi na postizanju jedinstvenog pristupa Prištine dijalogu sa Beogradom uz posredovanje EU. Skupština Kosova je 15. decembra usvojila uredbu o dijalogu, na osnovu koje je ustanovljen pregovarački tim kojim zajednički predsedavaju zamenik premijera Fatmir Ljimaj, iz vladajuće koalicione stranke Inicijativa za Kosovo, i gradonačelnik Prištine Špend Ahmeti, iz opozicione Socijaldemokratske partije Kosova. U timu se nalaze i drugi članovi vladajuće koalicije i Socijaldemokratske partije Kosova, članovi civilnog društva, ali ne i Srpske liste. Tri dana nakon usvajanja uredbe, Premijer Haradinaj predstavio je svom kabinetu ministara predlog o brojnim sektorskim pitanjima vezanim za pregovore sa Beogradom. Kako je predviđeno uredbom, Vlada Kosova je, 24. decembra, dostavila Skupštini nacrt zakona o “dužnostima, odgovornostima i nadležnostima državne delegacije Republike Kosovo u procesu dijaloga sa Republikom Srbijom.” Glavne opozicione stranke, Demokratski savez Kosova i Pokret za samoopredeljenje (Vetëvendosje) kritikovale su sve ove inicijative, nazvavši ih nelegitimnim. Pored toga, Srpska lista i organi vlasti u Beogradu tvrde da ove inicijative ne ostavljaju prostor za kompromis. Beograd je takođe kritikovao imenovanje Fatmire Ljimaja za člana u pregovaračkom timu Prištine, kojem je prethodno bilo suđeno za ratne zločine, ali je oslobođen.
9. Nakon trećeg redovnog sastanka Saveta za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Kosova, 17. decembra u Briselu, Evropska unija je uvažila napredak Kosova u sprovođenju reformske agende i pozvala na brzo sprovođenje preostalih mera. Dana 19. decembra, Predsednici Srbije i Kosova, Vučić i Tači, prisustvovali su sastanku lidera zemalja zapadnog Balkana u organizaciji visoke predstavnice Mogerini, u Briselu, na kojem su se svi učesnici obavezali da će zajedno raditi na putu ka evropskim integracijama.
10. U odvojenom dešavanju, predstavnici Vlade Albanije i kosovskih organa održali su svoj

godišnji sastanak, 26. novembra, u opštini Peć, tokom kojeg su potpisali niz sporazuma za jačanje ekonomske saradnje, između ostalih i bilateralni sporazum o pojednostavljenju carinske procedure. Potom su premijeri Albanije i Kosova takođe izrazili svoju posvećenost jačanju “zajedničkog upravljanja granicom.”

11. Tokom ovog izveštajnog perioda, dogodilo se više incidenata između zajednica. U selu Studenica, u opštini Istok, 21. oktobra, blokiran je put do Manastira Studenica i kamenovana su dva autobusa koja su prevozila oko 170 Srba koji su išli u posetu manastiru. Čelnici kosovskih institucija i međunarodna zajednica osudili su ovaj incident. Moj specijalni predstavnik je izdao saopštenje u kojem je pozvao na poštovanje slobode kretanja i veroispovesti na Kosovu. Dana 28. oktobra, kosovska policija je objavila da je pronađena neeksplozirana ručna bomba ispred kuće jednog pripadnika kosovskih snaga bezbednosti turske nacionalnosti, u etnički mešovitom naselju Bošnjacka Mahala, u severnoj Mitrovici. Dana 14. novembra, u istom naselju, vandalizovano je i prekriveno grafitima vozilo farmaceutske kompanije koju finansira Vlada Srbije, i oštećeno je pet vozila kosovskih Albanaca u severnoj Mitrovici.
12. Vlada Kosova je nastavila da preduzima mere za sprečavanje nasilnog ekstremizma. Dana 16. oktobra, ustanovljen je međuinstitucionalni komitet sa zadatkom da prati dešavanja i izveštava o pitanjima vezanim za nasilni ekstremizam. Dana 21. novembra, Apelacioni sud je doneo presudu kojom je potvrđena odluka Osnovnog suda u Prištini, kojom su 18. maja, usled nedostatka dokaza, oslobođeni petorica imama optuženih za krivična dela u vezi sa terorizmom. Dana 20. decembra, Specijalno tužilaštvo je podiglo optužnicu protiv jedne osobe za krivično delo učestvovanja u terorističkoj grupi.

III. Sever Kosova

13. Od uvođenja poreza na robu iz Srbije i iz Bosne i Hercegovine od strane kosovskih vlasti, UNMIK i tim Ujedinjenih nacija na Kosovu nisu uočili приметniji uticaj na pristup osnovnim proizvodima i uslugama za stanovnike na severu Kosova. S druge strane, nijedan štampani medij na srpskom jeziku, uključujući dnevne novine, ne stiže na Kosovo od povećanja poreza.
14. Tokom perioda koji je razmotren u ovom izveštaju, nije bilo napretka u ponovnom otvaranju glavnog mosta u Mitrovici, koji je zatvoren za saobraćaj vozila u junu 2014. Nakon sastanka, kojeg je organizovala EU između gradonačelnika Severne i Južne Mitrovice, 2. oktobra, gradonačelnik Južne Mitrovice je kritikovao međunarodnu zajednicu zbog toga što nije ponovo otvorila most i zapretio da će to uraditi jednostranom akcijom. U naknadnoj izjavi, gradonačelnik Južne Mitrovice je pozvao Vladu Kosova da dostavi predlog Skupštini Kosova o ujedinjenju Severne i Južne Mitrovice. Srpska lista je odmah osudila ovaj predlog.
15. U još jednom dešavanju, 23. novembra, specijalna policija Kosova uhapsila je četvoro kosovskih Srba u Severnoj Mitrovici, među kojima i dvojicu pripadnika kosovske policije, u vezi sa istragom ubistva pokojnog srpskog političara Olivera Ivanovića. Prema navodima kosovske policije, u operaciji nije uhapšen još jedan osumnjičeni, istaknuti srpski političar na Kosovu. Od četvoro uhapšenih, jedna osoba je oslobođena nakon dva dana, dok je ostalo troje zadržano u pritvoru do kraja perioda obuhvaćenog ovim izveštajem.

IV. Normalizacija odnosa između Beograda i Prištine

16. Dana 8. novembra u Briselu, Predsednici Srbije i Kosova, Vučić i Tači, sastali su se pod pokroviteljstvom visoke predstavnice EU Mogerini, u okviru dijaloga Beograda i Prištine uz posredovanje EU. Nakon sastanka, portparol Evropske službe za spoljne poslove je pozvala Beograd i Prištinu da “brzo ispune svoje obaveze prema dijalogu, s obziroma na direktnu povezanost sveobuhvatne normalizacije odnosa između dveju strana i konkretnih izgleda za ostvarivanje njihovih težnji za članstvom u EU”. Predsednik Srbije je nakon sastanka izjavio da to nije deo političkog dijaloga s Prištinom, koji će, kako je rekao, bit nastavljen samo ako Priština povuče odluku o uvoznim taksama. Predsednik Tači je sa svoje strane optužio Predsednika Vučića da “daje ultimatumе” i da ima “pristup koji nije od koristi” dijalogu.
17. Dana 8. januara, pregovarački tim Prištine sastao se u Briselu s visokom predstavnicom EU Mogerini radi razgovora o dijalogu Beograda i Prištine uz posredovanje EU. Visoka predstavnica je istakla da prisustvo prištinske delegacije u Briselu pokazuje prioritet koji kosovski organi daju procesu normalizacije, što je jedan od uslova na evropskom putu Kosova. Visoka predstavnica je naglasila da je potrebno da obe strane primene prethodne sporazume i da izbegavaju postupke i izjave koji nisu u skladu sa opštim interesom i strateškim ciljevima regiona. Takođe je ponovo istakla da je hitno potrebno ukinuti carinske tarife koje

su kosovski organi uveli. Kopredsedavajući prištinskog pregovaračkog tima su sa svoje strane izjavili da ih je Skupština Kosova ovlastila da zastupaju interese naroda Kosova u dijalogu sa Beogradom, naglasivši da je potrebno da Beograd prvo pokaže iskrenu nameru u pregovaračkom procesu kako bi Priština mogla da razmotri ukidanje trgovinskih mera.

V. Povratak, pomirenje, kulturno nasleđe i odnosi između zajednica

18. Tokom ovog izveštajnog perioda, Kancelarija Visokog komesara Ujedinjenih nacija za izbeglice (UNHCR) zabeležila je 93 dobrovoljna povratka osoba koje su prethodno bile raseljene na Kosovu i van Kosova, i to uglavnom u opštine u kojima nisu u većini. Među njima su 43 žene i 50 muškaraca; 32 Srba, 18 Egipćana, 18 Roma, 16 Aškalija, osmoro Albanaca i jedan Hrvat. Od 2000. godine, 28.111 raseljenih pripadnika nevećinskih zajednica pronašlo je trajno rešenje na Kosovu (13.793 žene i 14.318 muškaraca; 11.945 Srba, 7577 Egipćana i Aškalija, 3925 Roma, 1875 Bošnjaka, 1464 Goranaca, 1281 Albanac, 21 Crnogorac, 19 Turaka i četvoro Hrvata). U 2018, 327 raseljenih lica iz nevećinskih zajednica, od kojih su 154 žene i 173 muškarci, pronašlo je trajna rešenja na Kosovu. Pored 16.254 raseljenih lica na Kosovu, 69.627 osoba raseljenih u regionu zapadnog Balkana još traži rešenje, od približno 200.000 raseljenih s Kosova koji žive u tim zemljama (većina njih u Srbiji).
19. Izazovi vezani za restituciju imovine, dodeljivanje zemljišta za stambenu izgradnju, bezbednosne i društveno-ekonomske mogućnosti za povratnike i dalje sprečavaju napredak u procesu održivog povratka. U okviru napora da se pospeši proces povratka, 2. novembra, predstavnici opštinskih kancelarija za zajednice i povratak u opštini Peć bili su učesnici radionice o sprovođenju vladine uredbe o povratku raseljenih lica i trajnim rešenjima. Opština Kamenica je, 12. novembra, otpočela distribuciju dnevnih obroka učenicima osnovnih škola širom opštine, uključujući i pet škola koju pohađaju srpski i romski učenici prema srpskom nastavnom planu i programu.
20. Vlada Kosova, uz podršku Evropskog centra za pitanja manjina, nastavila je da tesno saraduje sa Univerzitetom u Mitrovici na izdavanju pojedinačnih potvrda diplomcima Univerziteta koje se mogu koristiti u svrhu prijavljivanja za radna mesta u kosovskim javnim institucijama. Dana 30. novembra, nezavisna komisija Vlade Kosova za potvrđivanje diploma izvestila je da je, od svog osnivanja 2015, primila 1535 zahteva, od kojih je 1350 potvrđeno, 144 čeka na razmatanje, 38 je odbijeno, a za tri su potrebni dodatni obrasci.

21. Savet za sprovođenje i nadgledanje, koji nadzire specijalne zaštićene zone koje okružuju verske objekte, sastao se 6. novembra kako bi diskutovao o predloženoj izgradnji administrativnog centra Islamske zajednice u opštini Lipljan, koji bi bio unutar Specijalne zaštićene zone srpske pravoslavne crkve "Vavedenje Presvete Bogorodice". Na zahtev Eparhije raško-prizrenske, opštinsko odeljenje za planiranje, urbanizam i životnu sredinu pokrenulo je ovo pitanje pred Savetom za sprovođenje i nadgledanje. Nakon sastanka obavljena je poseta lokaciji, 15. novembra, a Savet za sprovođenje i nadgledanje pomaže vođenju razgovora između verskih zajednica i opštine u cilju nalaženja rešenja.
22. Tokom ovog izveštajnog perioda, UNMIK je nastavio da prati dešavanja u vezi sa pravima zajednica Aškalija, Egipćana i Roma na Kosovu. Nemogućnost pristupa obrazovanju, stalno odustajanje od školovanja i nepotpuni ili nepostojeći dokumenti o građanskom statusu, posebno izvodi iz matičnih knjiga rođenih, i dalje negativno utiču na integraciju ovih zajednica u kosovsko društvo. UNHCR je nastavio da podržava pripadnike zajednica Aškalija, Egipćana i Roma na Kosovu u pribavljanju dokumentacije za lične isprave i rešavanje pitanja građanskog statusa kako bi im se omogućio pristup javnim uslugama. UNHCR je pomogao da 99 osoba (54 žene i 45 muškaraca) dobije lične isprave. U međuvremenu, izražen je početni interes za doprinos namenskom fondu za podršku zajednicama Aškalija, Egipćana i Roma, koje su pogođene trovanjem olovom na Kosovu. Fond je ustanovljen 2017. godine na preporuku Savetodavne komisije UNMIK-a za ljudska prava.

VI. Vladavina prava i ljudska prava

23. Dana 25. oktobra, Skupština Kosova je usvojila, nakon prvog razmatranja, nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku Kosova, kojim se predviđa suđenje u odsustvu osumnjičenima za ratne zločine na Kosovu u periodu od januara 1990. do juna 1999. Pojedine organizacije civilnog društva izrazile su zabrinutost zbog posledica po ljudska prava u slučajevima suđenja u odsustvu. Srpska zajednica na Kosovu je izrazila zabrinutost što zločini počinjeni nakon 1999. ne podležu ovom zakonu.
24. Dana 5. novembra, Osnovni Sud u Prištini osudio je bivšeg gradonačelnika Lipljana za zloupotrebu zvaničnog položaja i odredio mu zatvorsku kaznu od tri godine. Sud je proglasio krivim još petoro bivših zvaničnika opštine Lipljan, a još troje njih oslobodio optužbi.
25. Pored toga, 25. oktobra, Osnovni sud u Prištini osudio je bivšeg pripadnika srpske paravojne jedinice, romske nacionalnosti, na deset godina zatvora zbog ratnih zločina počinjenih nad civilnim stanovništvom 1999. Optuženi je izručen iz Bosne i Hercegovine u decembru 2016, a još jedan pripadnik iste paravojne jedinice, koji je kosovski Srbin, osuđen je još 2014. Dana 14. novembra, Apelacioni sud Kosova potvrdio je raniju presudu Osnovnog suda u Đakovici, kojom se Fatmir Ljimaj, zamenik premijera i lider vladajuće koalicione stranke Inicijativa za

Kosovo, oslobađa optužbi za komandnu odgovornost za ubistvo dvojice kosovskih Albanaca 1998. Dana 15. novembra, Specijalni tužilac Kosova najavila je ponovno otvaranje slučaja silovanja, u kom su navodni počinitelji oslobođeni 2014. Ona je istakla da je silovanje u ovom slučaju korišćeno kao “ratno oružje”, dodavši da će u obnovljenoj istrazi fokus biti na komandnoj odgovornosti.

26. Tokom perioda koji je razmotren u ovom izveštaju, zajednička Radna grupa za lica koja se vode kao nestala u vezi sa događajima na Kosovu usvojila je procedure između organa u Beogradu i Prištini za preuzimanje posmrtnih ostataka ekshumiranih na obe strane administrativnog prelaza, što je doprinelo jačanju saradnje između Beograda i Prištine o pitanjima nestalih lica. Dana 26. oktobra, UNMIK je učestvovao na 48. sastanku zajedničke radne grupe. Na sastanku je Međunarodni komitet Crvenog krsta naveo podatak da se od oktobra 2018. godine 1647 lica i dalje vode kao nestala, i da je u 2018. razjašnjena sudbina samo sedam osoba.
27. Komisija Vlade Kosova zadužena za verifikaciju i priznavanje statusa preživelih žrtava seksualnog nasilja povezanog sa sukobima, koja je osnovana u februara 2018, primila je 108 zahteva tokom ovog izveštajnog perioda, čime je ukupan broj povećan na 890. Od toga je do sada u 175 slučajeva (169 žena i šest muškaraca) dodeljen status žrtve. Povodom 18-godišnjice rezolucije 1325 (2000) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, Entitet Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN-Žene) organizovao je, 5. novembra, umetničku izložbu “Boje naših duša”. Na izložbi su prikazani umetnički radovi preživelih žrtava seksualnog nasilja povezanog sa sukobima, a prikazivanjem njihovih vizija mira ukazano je na stigmu koja prati preživеле žrtve.

VII. Žene i mir i bezbednost

28. U okviru sprovođenja rezolucije Saveta bezbednosti 1325 (2000), 16. novembra, UN-Žene i Regionalni ženski lobi za mir, bezbednost i pravdu u jugoistočnoj Evropi, uz podršku Koordinatora UN-a za razvoj na Kosovu, UNMIK i Ambasada Švedske u Prištini organizovali su regionalnu konferenciju o učešću žena u naporima za izgradnju mira na zapadnom Balkanu. Učesnici iz različitih sektora širom regiona zalagali su se za suštinsko učešće žena u procesima donošenja odluka i za njihovo uključivanje u procese posredovanja i izgradnje mira.

29. Tokom ovog izveštajnog perioda, nastavljeni je rad na jačanju i usaglašavanju pravnog okvira Kosova za rešavanje i sprečavanje rodnog nasilja sa Konvencijom Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici. U nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku Kosova, kojeg je Skupština Kosova usvojila nakon prvog razmatranja, 25. oktobra, uneta je definicija nasilja u porodici kao posebnog krivičnog dela. Grupa za bezbednost i rodnu ravnopravnost više interesnih strana, kojom predsedava entitet UN-Žene i u kojoj učestvuje i UNMIK, zalagala se za ove amandmane.
30. Napori na podizanju svesti javnosti u cilju sprečavanja nasilja nad ženama i devojčicama preduzeti su tokom 16 dana aktivizma u okviru kampanje protiv rodnog nasilja, koja je počela 25. novembra pod nazivom “Oboji svet u narandžasto: #Poslušaj i mene”. Kampanja je uključivala više od 100 događaja i aktivnosti koje su organizovali akteri iz međunarodnih i vladinih organizacija i organizacija civilnog društva, pod koordinacijom Grupe za bezbednost i rodnu ravnopravnost.
31. Tokom ove kampanje, u Prištini je prikazan dokumentarni film u produkciji UNMIK-a, “Nije tvoja imovina”, nakon čega je usledilo prikazivanje u još deset opština na Kosovu, organizovano u saradnji sa entitetom UN-Žene, na čelu sa lokalnim organima i organizacijama civilnog društva kao partnerima. Dokumentarac je prikazan na javnom medijskom servisu Radio-televizije Kosova, a nakon emitovanja je usledio prenos panel diskusije koju je pratilo desetina hiljada gledalaca, uključujući društvene medije. Kampanja je završena regionalnom konferencijom na visokom nivou na temu “Pristup pravdi za žrtve nasilja u porodici i rodno-zasnovanog nasilja”, u organizaciji Kancelarije kosovskog koordinatora za zaštitu od nasilja u porodici i uz podršku entiteta UN-Žene i Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP). Na kraju kampanje, Grupa za bezbednost i rodnu ravnopravnost objavila je zastupničko pismo kojim se centralne i lokalne institucije pozivaju da iz budžeta za 2019. izdvoje novčana sredstva za prihvatilišta za žrtve nasilja u porodici. Dana 26. decembra, Komitet za budžet i finansije Skupštine Kosova predložio je povećanje finansiranja, očekujući odobrenje i usvajanje budžeta za 2019. od strane Skupštine, što bi omogućilo održivije celogodišnje finansiranje prihvatilišta i sprečilo njihova zatvaranja zbog nedostatka resursa, kao što je bio slučaj krajem 2018.

VIII. Partnerstvo i saradnja

32. Dana 18. oktobra, u nastavku mera povezanim sa Forumom Ujedinjenih nacija za izgradnju poverenja održanom u Ljubljani u maju 2018. godine, UNMIK je okupio više od 200 aktera, uključujući zvaničnike centralnih i lokalnih vlasti, verske lidere, predstavnike civilnog društva i međunarodne zajednice, kako bi bio sagledan napredak i identifikovani naredni prioritetni koraci na sprovođenju preporuka sa Foruma. Moj Specijalni predstavnik uputio je poziv na akciju i pozvao sve kosovske lidere i partnere da se pridruže Ujedinjenim nacijama na sprovođenju preporuka sa Foruma kao mape puta za kolektivne napore prema trajnom

pomirenju.

33. Tokom izveštajnog perioda, UNMIK je u tesnoj saradnji sa Timom Ujedinjenih nacija za Kosovo, započeo sprovođenje nekoliko programskih aktivnosti na izgradnji poverenja u oblastima jezičkih i ljudskih prava, osnaživanja mladih, rodne ravnopravnosti i dijaloga između zajednica. U cilju unapređenja jezičkih prava i pristupa pravosuđu, UNMIK je podržao napore za smanjenje broja zaostalih predmeta u Osnovnom sudu u Mitrovici upošljavanjem deset prevodilaca i dva pravna saradnika. UNMIK je takođe stupio u partnerstvo sa dve nevladine organizacije koje vode mladi radi sprovođenja projekata čiji je cilj podsticanje održivog pomirenja kroz edukaciju o ljudskim pravima i osnaživanje oko 1000 mladih putem poboljšanja njihovog znanja i razumevanja ljudskih prava i osnovnih sloboda.
34. Od 17. do 20. decembra, UNMIK je podržao multietnički tim mladih lidera u organizovanju niza aktivnosti usmerenih na osnaživanje učenica kako bi se suprotstavile rodno zasnovanom nasilju kroz stručno savetovanje i tečajeve samoodbrane. Osim toga, kako bi bilo podstaknuto učešće mladih u lokalnim procesima donošenja odluka, UNMIK je bio usredsređen na pružanje podrške opštinskim savetodavnim odborima mladih – Lokalnim savetima za delovanje mladih – i jačanju njihovih kapaciteta kako bi se angažovali u dijalogu između zajednica. Tokom izveštajnog perioda, gradonačelnik Kamenice nastavio je rad na unapređenju rodne ravnopravnosti u opštini koja ima najveći broj žena zastupljenih na rukovodećim mestima na Kosovu. UNMIK je pomogao u opremanju sale za sastanke Odborničkog kluba žena u opštini Kamenica koja je svečano otvorena 12. novembra i koja omogućuje lokalnim vlastima redovno sastajanje sa njihovim biračima kako bi razmatrali i uvrstili rodne prioritete u program rada opštine.
35. UNMIK je nastavio da pruža uslugu overe dokumenata. Tokom izveštajnog perioda, obrađeno je ukupno 868 dokumenata, od koji se 502 odnose na penzije i 366 na građanski status, među kojima su srednjoškolske i univerzitetske diplome i izvodi iz matičnih knjiga rođenih, venčanih i umrlih. UNMIK je takođe nastavio da posreduje u održavanju bilateralne policijske saradnje između kosovskih vlasti i Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije (68 zahteva je primljeno i obrađeno). UNMIK je omogućio izdavanje 19 Interpolovih crvenih poternica i četiri zahteva za izručenje iz država članica Interpola na Kosovo. Takođe je otvorio 447 slučajeva za istragu u sklopu Interpolove baze podataka, pa je ukupan broj otvorenih slučajeva koji se odnose na teritoriju ili stanovništvo Kosova 1494. UNMIK je tokom izveštajnog perioda obradio ukupno 3759 predmeta zvanične prepiske koja se odnosi na službu UNMIK-a za vezu sa Interpolom.

IX. Zapažanja

36. Zabrinut sam zbog napetosti između Beograda i Prištine i povezanih rizika po stabilnost na terenu, naročito na severu Kosova. Od ključnog značaja je da lideri obeju strana izbegavaju sve poteze koji bi mogli da dovedu do dodatnog povećanja napetosti, i da gestovima pomirenja traže načine da se ponovo angažuju i rade na ostvarivanju napretka u dijalogu koji se vodi uz posredovanje Evropske unije u cilju normalizacije njihovih odnosa.
37. Priznajući izazove sa kojima se suočavaju Beograd i Priština u potrazi za rešenjem, podstičem lidere obeju strana da preobrazu dinamiku sukobljavanja u rešavanje problema. Pritom, važno je da se pomerimo iz ukopanih pozicija i demonstriramo posvećenost postizanju sveobuhvatnog sporazuma, radeći na uklanjanju prepreka i stvaranju pogodnih uslova za nastavak dijaloga.
38. Primio sam k znanju osnivanje u Prištini pregovaračkog tima za dijalog koji se vodi uz posredovanje EU i njegovog prvog angažovanja sa visokom predstavnicom Evropske unije. Podstičem veće učešće žena u procesu dijaloga između Beograda i Prištine, u skladu sa njihovom posvećenošću unapređenju agende o ženama, miru i bezbednosti i uključivanje rodne perspektive u sprovođenje sporazuma koji utiču na život stanovništva.
39. Sa zabrinutošću sam primio usvajanje zakona od strane Skupštine Kosova kojim se jača mandat i kapacitet Kosovskih bezbednosnih snaga. Rezolucija Saveta bezbednosti 1244 (1999) nastavlja da obezbeđuje jedini pravni okvir za međunarodno bezbednosno prisustvo - KFOR. UNMIK će nastaviti da održava tesnu saradnju sa KFOR-om u tom pogledu.ž
40. Pod vođstvom mog specijalnog predstavnika Zehira Tanina, Misija će nastaviti da usredsređuje svoje aktivnosti na podršku izgradnji poverenja između zajednica, što je neophodno za stabilnost i socijalnu koheziju na Kosovu i stvaranje uslova pogodnih za kompromis.
41. Pozdravljam stalno angažovanje UNMIK-a, u saradnji sa Timom Ujedinjenih nacija za Kosovo, na sprovođenju zajedničkih preporuka sa Foruma Ujedinjenih nacija za izgradnju poverenja na Kosovu, održanom u maju 2018. Preporuke usmeravaju angažovanost Ujedinjenih nacija na podršci izgradnji poverenja između zajednica u partnerstvu sa lokalnim i međunarodnim akterima. Kontinuirani pristup UNMIK-a programskom finansiranju omogućuje Misiji da održava potrebne aktivnosti na izgradnji poverenja, uključujući u oblastima, između ostalog, jezičkih prava, ljudskih prava, osnaživanja mladih, rodne ravnopravnosti i dijaloga između zajednica.
42. Pozdravljam napredak ostvaren u radu "Radne grupe za lica koja se vode kao nestala u vezi sa događajima na Kosovu" i podstičem članove da iskoriste ovaj zamah kako bi osigurali napredak u vezi sa pitanjem nestalih lica, što je neophodno za postizanje dugoročnog pomirenja. Pozdravljam početno interesovanje za doprinos namenskom fondu za podršku

zajednica Aškalija, Egipćana i Roma, koje su pogođene trovanjem olovom na Kosovu. Podstičem države članice i druge činioce i organizacije da doprinesu namenskom fondu čime bi bila demonstrirana međunarodna podrška ovim ugroženim zajednicama.

43. Nasilje u porodici i dalje predstavlja ozbiljan problem na Kosovu. Podstičem kosovske institucije da preduzmu dalje inicijative kako bi pristupile rešavanju pitanja nasilja u porodici, uključujući jačanjem podrške za rehabilitaciju utemeljenu na pravima i reintegracije žrtava nasilja u porodici. Održivo institucionalno finansiranje prihvatilišta je u tom smislu od suštinskog značaja.

44. Zahvalan sam svom specijalnom predstavniku Zahiru Taninu, i celokupnom osoblju UNMIK-a na energiji, kreativnosti i posvećenosti koju ulažu u rad Misije. Ponovo izražavam svoju zahvalnost dugogodišnjim partnerima Ujedinjenih nacija na Kosovu, KFOR-u, OEBS-u, specijalnom predstavniku Evropske unije i Kancelarijama na terenu, koordinatore Ujedinjenih nacija za razvoj, kao i agencijama, fondovima i programima Ujedinjenih nacija, na njihovom timskom radu i saradnji sa UNMIK-om.

Aneks I

Izveštaj Visoke predstavnice Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost Generalnom sekretaru o aktivnostima Misije Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu od 16. oktobra 2018. do 15. januara 2019.

Euleks je zaključio svoju rekonfiguraciju 14. decembra 2018. godine, čime je ostvario punu operativnu spremnost kako je i predviđeno njegovim sadašnjim mandatom. Poslednjih meseci rekonfiguracije, završeno je više spoljnih i unutrašnjih procesa, što je omogućilo Misiji da postane u potpunosti operativna u skladu sa revidiranim mandatom.

Naime, do sredine decembra, Euleks je završio sa prenosom određenog broja svojih ranijih dužnosti "jačanja" na Kancelariju EU u oblastima Kosovske policije, Sudskog i Tužilačkog saveta Kosova i Civilnog registra. Euleks je predao postojeće kancelarije i podelio svoje izveštaje o primopredaji nedavno regrutovanom osoblju EU kancelarije unutar njihovih stručnih oblasti. Slično tome, u vezi finalizacije postepenog ukidanja izvršnih nadležnosti Misije u oblasti pravosuđa, Euleks je okončao predaju preostalih policijskih i tužilačkih spisa predmeta kosovskim vlastima.

Pored toga, u sklopu procesa postepene predaje odgovornosti u oblastima vladavine prava kosovskim kolegama, Misija je u novembru bila domaćin poslednjeg Zajedničkog koordinacionog odbora za vladavinu prava, kojem su prisustvovali specijalna predstavnica Evropske unije/šefica Kancelarije EU, ministar pravde i predsednici Sudskog i Tužilačkog saveta Kosova. Na zaključenju ovakvog vida angažovanja, Euleks se je obavezao da će u budućnosti nastaviti da pruža svoj doprinos i podršku reformskim naporima u relevantnim oblastima vladavine prava u sklopu lokalne inicijative Pravda 2020 u skladu sa sadašnjim mandatom.

Misija je dostigla svoju predviđenu strukturu do 15. decembra 2018. godine, nakon završenog postupka regrutovanja međunarodnog i lokalnog osoblja, kao i opraštanja od određenog broja osoblja čije pozicije nisu više obuhvaćene rekonfigurisanom strukturom. Nakon toga, Euleks je u potpunosti bio posvećen sprovođenju svog mandata 2018-2020 putem svojih stubova za nadgledanje i operativne poslove, sa ovlašćenim kapacitetom od ukupno 503 međunarodnih i lokalnih članova osoblja.

2. AKTIVNOSTI EULEKSA

2.1. Nadgledanje

Od početka svog novog mandata prošlog juna, Euleks je nastavio sa nadgledanjem određenih predmeta i suđenja u pravosudnom sistemu Kosova, sa naročitom pažnjom na prenesenim predmetima Euleksa, kao i na drugim ad hok predmetima. Pored drugih pravnih kriterijuma, nadgledani predmeti su procenjivani na osnovu njihovog pridržavanja sa zakonima Kosova i standardima ljudskih prava. U pomenutom procesu, Euleks je identifikovao sledeće izazove u pravosudnom sistemu, poput a) suzbijanje odlaganja i nepravilnosti u dodeli predmeta i sudskim postupcima, b) smanjenje broja neproaktivnih saslušanja, c) ograničavanje broja ponovnih suđenja koja se odnose na odluke viših sudova, d) jačanje dosadašnjih nedovoljnih kapaciteta specijalizovanih eksperata, e) omogućivanje nezavisnosti sudskih postupaka, i, f) jačanje

dosadašnjih nedovoljnih kapaciteta tužilaštva za sprovođenje osetljivih istraga koje se odnose na korupciju. U toku perioda rekonfiguracije, Euleks je uspostavio sistem izveštavanja putem kojeg će svoje lokalne kolege i međunarodne partnere redovno izveštavati o svojim nalazima na transparentan i delotvoran način.

EULEX ima mandat da nadgleda predmete Posebne komore Vrhovnog suda (PKVS), kao i Žalbenog veća Kosovske imovinske agencije (KIA) nakon povlačenja njegovih međunarodnih sudija iz Komore i Veća na kraju prethodnog mandata 14. juna 2018. Do današnjeg dana, kosovske vlasti i dalje odugovlače sa postupkom izmene i dopune pomenutih zakona, naročito u delu koji se odnosi na uklanjanje svakog pominjanja međunarodnih (Euleks) sudija, kako bi veća mogla da budu formirana samo od lokalnih sudija. Zbog tih odlaganja, PKVS i dalje nije funkcionalna nakon 15. juna 2018. U međuvremenu, Žalbeno veće KIA nastavilo je sa svojim radom u septembru 2018. godine, kada je predsednik Vrhovnog suda dodelio dvoje lokalnih sudija Vrhovnog suda da sede u Žalbenom veću KIA po načelu rotiranja, u vidu privremene mere do izmene i dopune zakona. Ipak, Veće je nastavilo da se suočava sa dodatnim teškoćama u sprovođenju svog mandata zbog činjenice da mu nisu dodeljeni prevodioci za albanski i srpski jezik nakon završetka izvršnog mandata Euleksa u oblasti pravosuđa dana 14. juna 2018. Zbog toga, konačne presude nisu uručene stranama jer Veće nije bilo u mogućnosti da ih obezbedi na oba zvanična jezika.

U skladu sa odlukom Vrhovnog suda od prošlog juna da se Osnovnom sudu (OS) u Mitrovici na ponovno suđenje pošalje bivši predmet Euleksa – ratni zločin Drenica I, koji obuhvata istaknute članove bivše Oslobodilačke vojske Kosova (OVK), Euleks je nadgledao i ovaj i s tim povezani predmet Drenica II. Tokom rasprave o preraspodeli predmeta Drenica I OS u Mitrovici, Euleks je uočio da su predsednik i sudije ovog suda nepripremljeni i zabrinuti oko preuzimanja takvog slučaja visokog profila, što pokreće pitanje u vezi sa postojanjem uslova za nezavisan i nepristrasan rad sudija. Euleks je nadgledao dva zasedanja Veća za uslovni otpust osnovanog od strane Sudskog saveta Kosova, održana 17. i 24. oktobra, kako bi bili razmotreni zahtevi za uslovni otpust dva bivša komandira OVK. Dana 24. oktobra, Veće je donelo odluku da odobri uslovni otpust jednom od njih zbog dobrog vladanja, dok je zahtev drugog odbijen. Dana 25. oktobra, Vrhovni sud je odbacio zahtev za zaštitu zakonitosti podnesen od strane nekih optuženih lica u predmetu Drenica II, čime je potvrđena presuda Euleksa. Kao posledica toga, ne postoje zakonske prepreke za izvršenje kazne za šest optuženih u predmetu Drenica II. Zaključno sa današnjim danom, relevantni sud je odobrio zahtev da se odloži izvršenje kazne za dvoje optuženih, dok su svi ostali uložili žalbu na odluku predsednika suda da odbaci njihove zahteve za odlaganje.

Misija je nastavila sa nadgledanjem, podučavanjem i savetovanjem visokog rukovodstva Kaznenopopravne službe Kosova (KPSK) u cilju podrške daljeg usavršavanja konsolidovanog i profesionalnog tima visokog rukovodstva, i razvoju njegove sposobnosti, između ostalog, kapaciteta za suzbijanje nedozvoljenog uplitanja i povlašćenog postupanja sa zatvorenicima. S tim u vezi, proces konsolidovanja tima visokog rukovodstva nije protekao bez teškoća. Nakon odluke Nezavisnog nadzornog odbora civilne službe Kosova da se poništi postupak regrutovanja generalnog direktora KPSK, dana 15. novembra 2018. godine, mediji su izvestili da je Ministarstvo javne uprave podnelo tužbu protiv Nezavisnog nadzornog odbora i da je sud naknadno suspendovao poništenje postupka zapošljavanja dok ne donese odluku o pomenutom slučaju. S tim u vezi, generalni direktor KPSK, imenovan na položaj u aprilu 2018. godine, ostao je na položaju do odluke nadležnog suda o relevantnom postupku zapošljavanja.

Euleks je nadgledao postupak regrutovanja za 120 pozicija za službenike kazneno-popravne službe za Zatvor visoke bezbednosti i Pritvorni centar Gnjilane. Dana 11. novembra 2018. godine, KPSK je organizovao pismeni test za 1.500 kandidata, dok je intervju za oko 250 njih sproveden u drugoj polovini decembra. Euleks je istakao da je planiranje i organizovanje za izvršenje pismenog testa značajno poboljšano u poređenju sa sličnim postupcima regrutovanja tokom prethodnih godina.

U toku svog nadgledanja, Misija je ustanovila da zatvorenici visokog profila i dalje imaju povlašćeni tretman tokom poseta bolnicama. Tokom takvih poseta, na primer, službenici KPSK ne održavaju stalni vizuelni kontakt sa zatvorenicima, i često propuste da na odgovarajući način pregledaju i pretresu posetioce. Reagujući na to, Euleks je podelio svoje preporuke rukovodstvu KPSK, preporučujući, između ostalog, da KPSK dopuni uredbu o čuvanju zatvorenika tokom hospitalizacija, i ponovo uspostavi interni mehanizam nadzora za KPSK službenike tokom takvih poseta. Po dobijanju preporuka, generalni direktor KPSK je u oktobru 2018. godine uspostavio zajedničku radnu grupu. Radna grupa je podnela svoje predložene izmene i dopune u vezi sa uredbom u decembru, koje će biti razmotrene od strane generalnog direktora KPSK.

Nije bilo značajnijeg napretka u pogledu sprovođenja tehničkog protokola u kojem posreduje EU između Prištine i Beograda za integrisano upravljanje granicom (IBM). Sastanci tehničkog protokola IBM na lokalnom, regionalnom i centralnom nivou nisu održani zbog njihovog otkazivanja nakon hapšenja direktora Kancelarije za Kosovo i Metohiju pri Vladi Republike Srbije od strane kosovske policije u martu 2018. godine. Euleks je nastavio da redovno posećuje sve Zajedničke prelaze (ZP) u skladu sa utvrđenim rasporedom IBM sastanaka na lokalnom nivou, angažujući se sa vlastima obeju strana na odvojenim sastancima. Atmosfera je ostala druželjubiva sa određenim stepenom operativne saradnje na većini ZP.

Izgradnja zajedničkog stalnog prelaza ZP Merdare je napredovala, što je stranama pružilo mogućnost da u prvoj polovini oktobra pređu u novu administrativnu zgradu. Međutim, dok je prištinska strana prešla u novu zgradu, službenici Beograda su ostali u njihovim starim prostorijama. Kao posledica toga, samo deo novog ZP se koristi za raščišćavanje saobraćaja, čime se putnici obavezuju da prolaze kontrolu na dva različita mesta. Dodajući na to opšti nedostatak saradnje između dva organa vlasti na ZP i sporo raščišćavanje saobraćaja na strani koju kontroliše Beograd – što dovodi do nepotrebno dugog čekanja i, ponekad, dugih kolona automobila i kamiona na ZP.

Misija je nastavila da podržava tehničko sprovođenje sporazuma kojim posreduje EU koji se odnose na slobodu kretanja. Euleks je zabeležio značajno povećanje upisa u matične knjige rođenih, venčanih i umrlih u sistemu Kosovskog civilnog registra na severu Kosova nakon odluke Ministarstva unutrašnjih poslova od jula 2018. godine o priznavanju izvoda iz matičnih knjiga rođenih, umrlih i venčanih izdatih od strane od strane srpskih insitucija na Kosovu između 10. juna 1999. i 14. septembra 2016. godine. Iako je Agencija za civilnu registraciju u avgustu objavila Standardnu operativnu proceduru o sprovođenju ove odluke, nedostatak jedinstvenog razumevanja i pristupa prilikom bavljenja individualnim podnosiocima zahteva i dalje predstavlja izazov u sprovođenju ove odluke.

Misija nastavlja sa nadgledanjem, podučavanjem i savetovanjem predsednika Osnovnog suda u Mitrovici i

rukovodioca Odeljenja Apelacionog suda u Mitrovici. Nedovoljni kapaciteti za prevođenje između albanskog i srpskog jezika predstavljaju jedan od glavnih izazova za punu operativnost Suda, što utiče na rad suda u više aspekata. U međuvremenu, nedovoljan broj prevodilaca iziskivao je visok stepen koordinacije između Suda i Tužilaštva u pogledu zakazivanja suđenja, uzimajući u obzir jezike kojim govore sudije i tužioci i broj prevodilaca na raspolaganju u datom trenutku, itd. Usled nedovoljnog broja prevodilaca, Sud je bio spor u pogledu smanjenja broja zaostalih predmeta, imajući u vidu da mnogi spisi predmeta iziskuju prevod sa srpskog i albanskog pre njihove dalje obrade. Sudski savet Kosova (SSK) je uspeo da regrutuje dva prevodioca za Sud, a predviđeno je da stupe na dužnost u januaru 2019. SSK je ponovo oglasio konkurs za dodatna tri prevodioca za Sud, kao i za jednog prevodioca za Odeljenje Apelacionog suda u Mitrovici zbog manjka kvalifikovanih kandidata. Kako bi privremeno bilo prevaziđeno pitanje nedostatka prevodilačkih usluga, Misija privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu je finansirala 10 tumača/prevodilaca za OS u Mitrovici na period od šest meseci. Oni su regrutovani od strane konkursne komisije u kojoj je bio i predsednik Suda i počeli su sa radom u novembru 2018.

U novembru, Sudski savet Kosova imenovao je pet novih sudija – kosovskih Albanaca za Osnovni sud u Mitrovici. Čim sudije budu imenovane od strane Predsednika, sud će konačno ostvariti kvotu za sudije iz redova kosovskih Albanaca, u skladu sa Sporazumom o pravosuđu uz posredovanje EU. Ipak, sudije će morati da prođu jednogodišnju praktičnu obuku pre potpunog preuzimanja dužnosti.

2.2. Operacije

Euleks je nastavio da pruža podršku kosovskoj policiji (KP) u oblastima međunarodne policijske saradnje. S tim u vezi, Misija je omogućila razmenu informacija između Nacionalnih centralnih biroa Interpola i Jedinice KP za međunarodnu saradnju u oblasti sprovođenja zakona pod okriljem UNMIK Kancelarije za vezu sa Interpolom. Misija je takođe održavala kanal razmene informacija sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srbije.

U skladu sa svojim mandatom, Euleks nastavlja da bude na raspolaganju u smislu obezbeđivanja forenzičke ekspertize Institutu za sudsku medicinu, uključujući u oblasti nestalih lica, na zahtev lokalnih vlasti. S tim u vezi, u novembru su održani sastanci između Euleksa, Ministarstva pravde i Instituta u cilju izrade zajedničkog akcionog plana za buduće aktivnosti Instituta. U međuvremenu, između 22. i 30. oktobra, na ad hok pismeni zahtev od strane Ministarstva pravde, Euleks je pomogao Institutu da obavi procenu lokaliteta koji se dovodi u vezu sa mogućom grobnicom nestalih lica u opštini Srbica, na osnovu naredbe Specijalnog tužilaštva Kosova. Procena lokaliteta nije dovela do pronalaženja bilo kakvih tragova.

Specijalna jedinica policije Euleksa (SPJ) i dalje zadržava svoju ulogu druge interventne instance za bezbednost. U cilju održavanja operativne spremnosti Specijalne jedinice policije, održani su interni programi obuke, kao i programi zajedničke obuke sa kosovskom policijom i KFOR-om. Kao odgovor na povećane tenzije na severu Kosova u drugoj polovini novembra, SPJ je povećala vidljivost svojih patrola u toj oblasti.

Euleks nastavlja da podržava Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo logističkom i operativnom podrškom, u skladu sa relevantnim zakonima.

3. Druga ključna pitanja

Ništa značajno za izveštaj.

Aneks II

Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo

Tokom izveštajnog perioda, Specijalizovana veća nastavila su da ostvaruju napredak u pogledu svoje spremnosti za obavljanje sudskih aktivnosti poboljšanjem svojih internih i administrativnih procedura i pokretanjem javne baze podataka sudskih spisa na obnovljenoj internet stranici. Trojezična internet stranica sada podržava prenos audio-vizuelnog sadržaja poput sednica suda i omogućuje Twitter poruke.

Dana 1. novembra, Specijalizovana veća objavila su ažuriran Imenik branilaca i zastupnika, koji sadrži 118 branilaca i zastupnika primljenih na praksu ili kao branilaca ili zastupnika žrtava. Narednog meseca bile su usvojene Uredbe o privremenoj pravnoj pomoći. Branioci i zastupnici iz imenika dobili su nacrt Kodeksa o profesionalnom ponašanju za braniocima i zastupnicima kako bi podneli svoje komentare, a u toku je razmatranje njihovih primedbi. Podstiče se osnivanje Nezavisnog predstavničkog tela svih branilaca i zastupnika.

Nastavljene su aktivnosti dopiranja (outreach), suštinske za komunikacionu strategiju Specijalizovanih veća. Između 19. i 22. novembra, Specijalizovana veća, u saradnji sa Međunarodnom akademijom nirnberških principa, održali su četvorodnevni seminar u Nirnbergu, Nemačka, na temu novinarstva i izveštavanja sa suđenja. Na događaju je uspešno učestvovalo osamnaest novinara iz različitih kosovskih zajednica i više medijskih kuća koji su imali priliku da diskutuju o izazovima i dobrim praksama u izveštavanju o sudskim postupcima sa ekspertima u toj oblasti i iskusnim kolegama novinarima, kao i da se bolje upoznaju sa radom Specijalizovanih veća, njihovim mandatom i uredbama. Od 3. do 7. decembra, Outreach tim, zajedno sa Službom Sekretarijata za učešće žrtava i predstavnikom Veća održali su informativne sastanke i diskusije na okruglim stolovima sa civilnim društvom u različitim delovima Kosova, u saradnji sa lokalnim NVO. Takođe u decembru, predsednik i sekretar učestvovali su na događajima tokom MKS Skupštine država članica (ASP) organizovanim od strane Međunarodne asocijacije advokatskih komora (IBA), Međunarodnog centra za tranzicionu pravdu (ICTJ) i Inicijative za pravdu Otvorenog društva.

Nastavljeno je angažovanje sa Zemljom domaćinom, EU i diplomatskim predstavništvom. Dana 28. novembra, komandir civilnih operacija EU General Vinčenco Kopola i direktorka Službe Evropske komisije za instrumente spoljne politike Hilde Hardeman posetili su Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo i njihove buduće prostorije, i sastali se sa svo troje upravnika, kao i nadležnim vlastima Zemlje domaćina. Godišnji diplomatski informativni sastanak održan je 4. decembra uz prisustvo predstavnika 27 država članica EU i Trećih zemalja doprinosioca. Predsednik, sekretar i specijalizovani tužilac učesnike su informisali o najnovijim dešavanjima i odgovarali na pitanja. Osim toga, tokom izveštajnog perioda, predsednik se sastao sa generalnim sekretarom Ministarstva spoljnih poslova Holandije, a sekretar sa predstavnicima Ministarstva pravde i bezbednosti Holandije i Ministarstvom spoljnih poslova.

Tokom izveštajnog perioda, angažovano je 11 novih članova osoblja čime je ukupan broj osoblja na dan 15. januara 2019. godine dostigao 180 članova zaposlenih od strane Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.

Tokom izveštajnog perioda, Specijalizovano tužilaštvo nastavilo je rad na svojoj istrazi o navodima iz izveštaja Saveta Evrope o Nečovečnom postupanju prema ljudima i nezakonitoj trgovini ljudskim organima na Kosovu, povećavajući obim i intenzitet svojih aktivnosti. Tokom postupka, došlo je jačanja profila Specijalizovanog tužilaštva kako na Kosovu tako i u širem regionu, naročito nakon što je Tužilaštvo počelo sa upućivanjem poziva bivšim visoko rangiranim članovima Oslobođilačke vojske Kosova.

Specijalizovani tužilac Džek Smit je krajem oktobra posetio Kosovo po prvi put i održao niz sastanaka sa međunarodnim zvaničnicima i kosovskim vlastima. Između ostalog, sastao se sa šefovima međunarodnih organizacija, uključujući Specijalnim predstavnikom Generalnog sekretara Zahirom Taninom, predstavnicima država članica EU, ministrom pravde Abeljardom Tahirijem, kao i sa visokim zvaničnicima u njegovom ministarstvu.

Aneks III

Sastav i brojčano stanje policijske komponente Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (na dan 15. januara 2019)

<i>Država</i>	<i>žene</i>	<i>muškarci</i>	<i>ukupno</i>
Austrija	1		1
Bugarska		1	1
Nemačka	1		1
Finska		1	1
Mađarska		2	2
Ruska Federacija	1	2	3
Turska		1	1
Ukupno	3	7	10

Sastav i brojčano stanje vojne komponente za vezu Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (na dan 15. januara 2019)

<i>Država</i>	<i>žene</i>	<i>muškarci</i>	<i>ukupno</i>
Češka	1	1	2
Poljska		1	1
Republika Moldavija		1	1
Rumunija		1	1
Turska		1	1
Ukrajina	1	1	2
Ukupno	2	6	8